

Finansutskottets betänkande 2021/22:FiU48

Extra ändringsbudgetar för 2022 – Stöd till jordbruket och fiskerinäringen, kompensation för höga energipriser samt rekapitalisering av SAS AB

Sammanfattning

Utskottet ställer sig med undantag för regeringens förslag om kompensation för höga drivmedelskostnader bakom de två propositioner som behandlas i betänkandet.

När det gäller proposition 2021/22:252 Extra ändringsbudget för 2022 – Stöd till jordbruket och fiskerinäringen samt kompensation för höga energipriser tillstyrker utskottet regeringens förslag med undantag för förslaget om drivmedelskompensation som nämndes ovan. Utskottets uppfattning är att förslaget om kompensation för höga drivmedelskostnader inte bör genomföras eftersom det skulle innebära en ohållbar kompensationspolitik som inte löser grundproblemet med en alltför hög skattenivå. Förslagen i övrigt i propositionen, som utskottet alltså ställer sig bakom, innebär bl.a. att medel tillförs för stöd till jordbruket och yrkesfisket för att minska konsekvenserna av prisökningar på drivmedel och insatsvaror. Därutöver tillförs också medel för att skyddssökande från Ukraina skyndsamt ska kunna erbjudas möjligheter att stärka sina kunskaper i svenska och om samhället samt för att främja deras deltagande i samhället.

Utskottet ställer sig också bakom proposition 2021/22:258 Extra ändringsbudget för 2022 – Åtgärder i samband med rekapitalisering av SAS AB. SAS har liksom flygbranschen i stort drabbats hårt av den utdragna pandemin. Minskat resande i kombination med ökad konkurrens har sammantaget inneburit en kraftigt försämrad ekonomisk situation för SAS och bolaget har därför lanserat en ny plan för att refinansiera och omstrukturera sig. För att regeringen ska kunna agera ansvarsfullt i statens roll som aktieägare anser utskottet liksom regeringen att den för statens räkning bör

bemyndigas att konvertera svenska statens befintliga hybridinstrument i SAS och utestående lånefordringar på konsortiet till nya aktier i SAS.

Utskottet lägger vidare med stöd av sin initiativrätt fram förslag om ändringar i statens budget för 2022 som gäller investeringsstöd och energieffektivisering av flerbostadshus m.m.

Utskottets förslag innebär att anslagen på statens budget ökar med 8,2 miljarder kronor 2022. Inkomsterna i statens budget beräknas öka med 0,1 miljarder kronor. De ökade utgifterna med anledning av rekapitaliseringen av SAS påverkar inte statens finansiella sparande eller lånebehov eftersom kapitaltillskottet ska användas till att konvertera statens utestående lånefordringar på konsortiet till nya aktier i SAS. Inte heller konverteringen av hybridinstrumenten påverkar det finansiella sparandet eftersom aktier erhålls i utbyte. Sammantaget beräknas därmed utskottets förslag öka statens lånebehov och försämra statens finansiella sparande med 6,6 miljarder kronor 2022.

Utskottet föreslår att riksdagen bifaller 16 motionsyrkanden och avslår 8 motionsyrkanden.

I betänkandet finns tre reservationer (S, V, MP) och fem särskilda yttranden (S, M, SD, C, V, KD, L).

Behandlade förslag

Proposition 2021/22:252 Extra ändringsbudget för 2022 – Stöd till jordbruket och fiskerinäringen samt kompensation för höga energipriser.

Proposition 2021/22:258 Extra ändringsbudget för 2022 – Åtgärder i samband med rekapitalisering av SAS AB.

Utskottsinitiativ om investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och energieffektivisering i flerbostadshus m.m.

Ett tjugotal yrkanden i följd motioner.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	5
Redogörelse för ärendet	8
Ärendet och dess beredning.....	8
Utskottets överväganden.....	12
Extra ändringsbudgetar för 2022 – Stöd till jordbruket och fiskerinäringen, kompensation för höga energipriser samt rekapitalisering av SAS AB.....	12
Reservationer	22
1. Extra ändringsbudgetar för 2022 – Stöd till jordbruket och fiskerinäringen, kompensation för höga energipriser samt rekapitalisering av SAS AB (S).....	22
2. Extra ändringsbudgetar för 2022 – Stöd till jordbruket och fiskerinäringen, kompensation för höga energipriser samt rekapitalisering av SAS AB (V)	24
3. Extra ändringsbudgetar för 2022 – Stöd till jordbruket och fiskerinäringen, kompensation för höga energipriser samt rekapitalisering av SAS AB (MP)	25
Särskilda yttranden	28
1. Extra ändringsbudgetar för 2022 – Stöd till jordbruket och fiskerinäringen, kompensation för höga energipriser samt rekapitalisering av SAS AB (M, SD, KD, L)	28
2. Extra ändringsbudgetar för 2022 – Stöd till jordbruket och fiskerinäringen, kompensation för höga energipriser samt rekapitalisering av SAS AB (S).....	28
3. Extra ändringsbudgetar för 2022 – Stöd till jordbruket och fiskerinäringen, kompensation för höga energipriser samt rekapitalisering av SAS AB (SD).....	29
4. Extra ändringsbudgetar för 2022 – Stöd till jordbruket och fiskerinäringen, kompensation för höga energipriser samt rekapitalisering av SAS AB (C)	30
5. Extra ändringsbudgetar för 2022 – Stöd till jordbruket och fiskerinäringen, kompensation för höga energipriser samt rekapitalisering av SAS AB (V)	31
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	32
Proposition 2021/22:252	32
Följdmotionerna	32
Proposition 2021/22:258	34
Följdmotionen	35
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens och motionärernas förslag till ändrade ramar för utgiftsområden och ändrade och nya anslag 2022	36
<i>Bilaga 3</i>	
Regeringens förslag till ändrad inkomstberäkning 2022.....	38
<i>Bilaga 4</i>	
Utskottets förslag till ändrade ramar för utgiftsområden och ändrade anslag för 2022	39

Bilaga 5

Reservanternas (S) förslag till ändrade ramar för utgiftsområden och
ändrade och nya anslag för 202240

Bilaga 6

Reservantens (MP) förslag till ändrade ramar för utgiftsområden och
ändrade anslag för 202241

Bilaga 7

Regeringens lagförslag42

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Extra ändringsbudgetar för 2022 – Stöd till jordbruket och fiskerinäringen, kompensation för höga energipriser samt rekapitalisering av SAS AB

Ändrad inkomstberäkning samt ändrade utgiftsramar och nya och ändrade anslag för 2022

Riksdagen godkänner

- a) ändrade ramar för utgiftsområden och anvisar ändrade anslag för 2022 enligt utskottets förslag i bilaga 4,
- b) regeringens förslag till ändrad beräkning av inkomster i statens budget för 2022 i bilaga 3.

Därmed bifaller riksdagen propositionerna 2021/22:252 punkt 7 och 2021/22:258 punkt 4 och motionerna 2021/22:4762 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 3, 2021/22:4763 av Oscar Sjöstedt m.fl. (SD) yrkande 3, 2021/22:4764 av Mats Persson m.fl. (L) yrkande 3, 2021/22:4765 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M) yrkande 3, 2021/22:4766 av Jakob Forssmed m.fl. (KD) yrkande 3 och 2021/22:4767 av Janine Alm Ericson (MP) yrkande 1 i denna del, bifaller delvis proposition 2021/22:252 punkt 8 och avslår motion 2021/22:4770 av Janine Alm Ericson och Lorentz Tovatt (båda MP) yrkande 1 i denna del.

Ändrade anslagsändamål

Riksdagen

- a) godkänner regeringens föreslagna användning av anslaget 14:3 Särskilda insatser inom folkbildningen inom utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid,
- b) godkänner regeringens föreslagna användning av anslaget 1:12 Stödåtgärder för fiske och vattenbruk inom utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel,
- c) godkänner regeringens föreslagna användning av anslaget 1:17 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur inom utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel,
- d) godkänner regeringens föreslagna användning av anslaget 1:18 Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur inom utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel och
- e) avslår regeringens föreslagna användning av anslaget 1:12 Transportstyrelsen inom utgiftsområde 22 Kommunikationer.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2021/22:252 punkterna 2 och 4–6 samt motionerna 2021/22:4762 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 2,

2021/22:4763 av Oscar Sjöstedt m.fl. (SD) yrkande 2,
2021/22:4764 av Mats Persson m.fl. (L) yrkande 2,
2021/22:4765 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M) yrkande 2,
2021/22:4766 av Jakob Forssmed m.fl. (KD) yrkande 2 och
2021/22:4767 av Janine Alm Ericson (MP) yrkande 1 i denna del och
avslår proposition 2021/22:252 punkt 3 och motionerna
2021/22:4762 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 4 och 5 samt
2021/22:4767 av Janine Alm Ericson (MP) yrkandena 2–5.

Kompensation för höga drivmedelskostnader

Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om kompensation för höga drivmedelskostnader.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:4762 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 1,
2021/22:4763 av Oscar Sjöstedt m.fl. (SD) yrkande 1,
2021/22:4764 av Mats Persson m.fl. (L) yrkande 1,
2021/22:4765 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M) yrkande 1,
2021/22:4766 av Jakob Forssmed m.fl. (KD) yrkande 1 och
2021/22:4767 av Janine Alm Ericson (MP) yrkande 1 i denna del och
avslår proposition 2021/22:252 punkt 1.

Bemyndiganden i samband med rekapitalisering av SAS

Riksdagen bemyndigar regeringen

1. att under 2022 för statens räkning, helt eller delvis, konvertera svenska statens fordringar enligt befintliga hybridinstrument i SAS AB (publ), som uppgår till ett belopp om 2 500 000 000 kronor plus upplupen ränta, till nya aktier i SAS AB (publ),

2. att under 2022 för anslaget 1:17 Kapitalinsatser i statligt ägda företag inom utgiftsområde 24 Näringsliv för statens räkning, helt eller delvis, konvertera svenska statens utestående lånefordringar på konsortiet Scandinavian Airlines System Denmark–Norway–Sweden, som uppgår till ett belopp om 1 500 000 000 kronor, till nya aktier i SAS AB (publ),

3. att vidta de åtgärder i övrigt som behövs för att genomföra konverteringar enligt punkterna 1 och 2.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2021/22:258 punkterna 1–3 och avslår motion

2021/22:4770 av Janine Alm Ericson och Lorentz Tovatt (båda MP) yrkandena 1 i denna del och 2.

Reservation 1 (S)

Reservation 2 (V)

Reservation 3 (MP)

Stockholm den 17 juni 2022

På finansutskottets vägnar

Åsa Westlund

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Åsa Westlund (S), Edward Riedl (M), Oscar Sjöstedt (SD), Martin Ådahl (C), Ali Esbati (V), Jakob Forssmed (KD), Björn Wiechel (S), Mats Persson (L), Charlotte Quensel (SD), Janine Alm Ericson (MP), Joakim Sandell (S), Eva Lindh (S), Ida Drougge (M), Johan Hultberg (M), Arin Karapet (M), Teresa Carvalho (S) och David Perez (SD).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlas propositionerna 2021/22:252 Extra ändringsbudget för 2022 – Stöd till jordbruket och fiskerinäringen samt kompensation för höga energipriser och proposition 2021/22:258 Extra ändringsbudget för 2022 – Åtgärder i samband med rekapitalisering av SAS AB.

Med hänsyn till att båda propositionerna rör ändringar av statens budget under 2022 och ska beslutas i kammaren samma dag har finansutskottet valt att behandla dem i samma betänkande. I enlighet med principerna om en samlad budgetbehandling innebär det också att förslagen i propositionerna behandlas i en och samma förslagspunkt i betänkandet.

I propositionerna finns en redogörelse för respektive propositions beredning fram till regeringens beslut om den aktuella propositionen. Sex följdmotioner har väckts med anledning av proposition 2021/22:252 och en följdmotion med anledning av proposition 2021/22:258. Regeringens och motionärernas förslag till riksdagsbeslut återges i bilaga 1. I bilaga 2 finns regeringens och motionärernas förslag till ändrade utgiftsramar och nya och ändrade anslag för 2022. I bilaga 3 finns regeringens förslag till ändrad inkomstberäkning för 2022. I bilaga 4 finns utskottets förslag till ändrade utgiftsramar och ändrade och nya anslag för 2022. Regeringens lagförslag återges i bilaga 7.

Utskottet har till följd av den korta beredningstiden inte gett andra utskott tillfälle att yttra sig.

Den 9 juni 2022 var Boverkets generaldirektör Anders Sjelvgren i utskottet med anledning av ansökningar om energieffektivisering i flerbostadshus och investeringsstöd m.m.

Skäl för ändringar i statens budget och förkortad motionstid

Enligt riksdagsordningen får regeringen vid högst två tillfällen lämna en proposition med förslag till ändringar i statens budget för det löpande budgetåret (9 kap. 6 § första stycket). En sådan proposition lämnas i anslutning till budgetpropositionen eller den ekonomiska vårpropositionen (tilläggsbestämmelse 9.6.1). Förslag till ändringar i budgeten får dock lämnas vid andra tillfällen om regeringen anser att det finns särskilda skäl (9 kap. 6 § andra stycket).

Enligt 9 kap. 13 § riksdagsordningen får riksdagen, om en proposition måste behandlas skyndsamt, på förslag av regeringen besluta om kortare motionstid om det finns synnerliga skäl.

Extra ändringsbudget för 2022 – Stöd till jordbruket och fiskerinäringen samt kompensation för höga energipriser

I propositionen lämnar regeringen förslag till en ny lag om kompensation för höga drivmedelskostnader som innebär att privatpersoner som äger en personbil får kompensation för höga drivmedelskostnader. Lagen föreslås träda i kraft den 1 augusti 2022 och upphöra att gälla vid utgången av 2022. I propositionen föreslås vidare att medel tillförs för att kompensera hushåll och privatpersoner för höga el- och drivmedelspriser samt för stöd till jordbruket och yrkesfisket för att minska konsekvenserna av de höga kostnaderna. Propositionen innehåller även förslag om ökade medel till folkbildningen för skyddsökande från Ukraina.

Regeringen anför i propositionen att drivmedelspriserna har ökat kraftigt, främst på grund av att oljepriset har stigit, bl.a. till följd av Rysslands invasion av Ukraina. De höga priserna får konsekvenser för hushåll och företag som är beroende av transporter. För att minska konsekvenserna av de höga drivmedelspriserna för privatpersoner bör en särskild, tillfällig drivmedelskompensation införas. Vidare bör särskilda krisstöd införas för animaliesektorn och fiskerinäringen med anledning av prisökningar på drivmedel och insatsvaror. De aktuella åtgärderna syftar till att skyndsamt ge stöd till både privatpersoner och företag. Medel bör även tillföras för att personer från Ukraina som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd, skyndsamt ska kunna erbjudas möjligheter att stärka sina kunskaper i svenska och om samhället samt för att främja deras deltagande i samhällslivet.

Regeringen anser mot denna bakgrund att det finns särskilda skäl för att lämna ytterligare förslag till ändringar i statens budget för 2022. Regeringen anser vidare mot bakgrund av vad som anförts ovan att det finns synnerliga skäl för riksdagen att besluta om förkortad motionstid. Regeringen föreslår att motionstiden förkortas till sex dagar.

Propositionen överlämnades till riksdagen den 2 juni 2022. Vid bordläggningen av propositionen samma dag beslutade riksdagen, i enlighet med regeringens förslag, om att förkorta motionstiden till sex dagar. Motionstiden löpte således ut den 8 juni 2022. Kammaren hänvisade propositionen till finansutskottet den 3 juni 2022.

Extra ändringsbudget för 2022 – Åtgärder i samband med rekapitalisering av SAS AB

I propositionen lämnar regeringen förslag som möjliggör för regeringen att för statens räkning konvertera svenska statens befintliga hybridinstrument i SAS AB (publ), nedan SAS, och utestående lånefordringar på konsortiet Scandinavian Airlines System Denmark–Norway–Sweden till nya aktier i SAS.

Regeringen anför att efterfrågan på flygresor har minskat kraftigt och resemönstren förändrats sedan pandemins början 2020. Flera av

flygbranschens aktörer har tvingats till omstruktureringar och i Europa har flera stater bidragit med statsstöd i omställningsarbetet för nationella flygbolag. Den utdragna pandemin, med ytterligare nedstängningar i slutet av 2021, har försenat den förväntade återhämtningen i efterfrågan på flygresor. SAS är ett börsnoterat bolag där staten är minoritetsägare. Som minoritetsägare i ett börsnoterat bolag behöver staten vara flexibel, då man saknar möjlighet att ensamt styra över bolagets processer. SAS har informerat marknaden om att bolaget behöver genomföra en plan för att omstrukturera bolaget. SAS behöver med hänsyn till bolagets finansiella ställning inför sommaren 2022 få svenska statens och danska statens besked om staternas eventuella deltagande i delar av planen. För att kunna agera ansvarsfullt i statens roll som aktieägare i SAS i den nu uppkomna situationen bedömer regeringen att det finns särskilda skäl att lämna ytterligare förslag om ändringar i statens budget för 2022. Regeringen anser vidare mot bakgrund av vad som anförts ovan att det finns synnerliga skäl för riksdagen att besluta om förkortad motionstid. Regeringen föreslår att motionstiden förkortas till sex dagar.

Propositionen överlämnades till riksdagen den 7 juni 2022. Vid bordläggningen av propositionen samma dag beslutade riksdagen, i enlighet med regeringens förslag, om att förkorta motionstiden till sex dagar. Motionstiden löpte således ut den 13 juni 2022. Kammaren hänvisade propositionen till finansutskottet den 8 juni 2022.

Tidigare ändringsbudgetar under 2022

Riksdagen har vid följande tillfällen 2022 behandlat förslag om ändringar i statens budget för 2022:

- Extra ändringsbudget för 2022 – Ersättningar på sjukförsäkringsområdet, stöd till företag, medel för testning och smittspårning samt andra åtgärder med anledning av coronaviruset (prop. 2021/22:86, bet. 2021/22:FiU16, rskr. 2021/22:137–142)
- Extra ändringsbudget för 2022 – Fler åtgärder på skatteområdet med anledning av coronaviruset (prop. 2021/22:89, bet. 2021/22:FiU16, rskr. 2021/22:137–142)
- Extra ändringsbudget för 2022 – Slopad karenstid för stöd vid korttidsarbete, förstärkt evenemangsstöd och andra åtgärder med anledning av coronaviruset samt kompensation till hushållen för höga elpriser (prop. 2021/22:113, bet. 2021/22:FiU44, rskr. 2021/22:169–173)
- Ändringar i statens budget för 2022 – Ekonomiskt stöd och utrustning till Ukraina (utskottsinitiativ, bet. 2021/22:FiU40, rskr. 2021/22:174–175)
- Extra ändringsbudget för 2022 – Garanti till Internationella återuppbyggnads- och utvecklingsbanken för lån till Ukraina (prop. 2021/22:152, bet. 2021/22:FiU45, rskr. 2021/22:190)
- Ändringar i statens budget för 2022 – Stöd till Ukraina med efterfrågad försvarsmateriel (utskottsinitiativ, bet. 2021/22:FiU46, rskr. 2021/22:204)

- Extra ändringsbudget för 2022 – Åtgärder för att stärka rikets militära försvar och kompensation till hushållen för höga elpriser (prop. 2021/22:199, bet. 2021/22:FiU47, rskr. 2021/22:226–228)
- Extra ändringsbudget för 2022 –Tillfälligt sänkt skatt på bensin och diesel samt hantering av överskott av vaccindoser (prop. 2021/22:221 och utskottsinitiativ, bet. 2021/22:FiU39, rskr. 2021/22:248–250)
- Vårändringsbudget för 2022 samt extra ändringsbudget – stöd till Ukraina (prop. 2021/22:99 och prop. 2021/22:255, bet. 2021/22:FiU21, rskr. 2021/22:402–403).

Ett utskottsinitiativ om medel till energieffektivisering i flerbostadshus och investeringsstöd

Enligt 9 kap. 16 § första stycket riksdagsordningen (RO) får ett utskott väcka förslag hos riksdagen i ett ämne som hör till dess beredningsområde (utskottsinitiativ). Finansutskottet får enligt andra stycket samma paragraf i ekonomiskt-politiskt syfte väcka förslag även i ett ämne som hör till ett annat utskotts beredningsområde. Med stöd av denna initiativrätt lägger utskottet fram ett förslag om ökade medel till energieffektivisering i flerbostadshus m.m. och investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder.

Utskottets överväganden

Extra ändringsbudgetar för 2022 – Stöd till jordbruket och fiskerinäringen, kompensation för höga energipriser samt rekapisering av SAS AB

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen ställer sig bakom förslagen i propositionerna med undantag för förslaget om kompensation för höga drivmedelskostnader. Riksdagen ställer sig vidare bakom utskottets förslag till ökade medel till energieffektivisering i flerbostadshus och investeringsstöd m.m. Anvisade medel i statens budget ökar med 8,2 miljarder kronor 2022. Inkomsterna i statens budget beräknas sammanlagt öka med 0,1 miljarder kronor 2022. Sammantaget beräknas statens lånebehov öka med 6,6 miljarder kronor och statens finansiella sparande försämrats med samma belopp 2022.

Riksdagen bifaller 16 motionsyrkanden och avslår 8.

Jämför reservation 1 (S), 2 (V) och 3 (MP) samt särskilt yttrande 1 (M, SD, KD, L), 2 (S), 3 (SD), 4 (C) och 5 (V).

Proposition 2021/22:252 Extra ändringsbudget för 2022 – Stöd till jordbruket och fiskerinäringen samt kompensation för höga energipriser

Ändringar i statens budget för 2022

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner ändrade ramar och utgiftsområden och anvisar ändrade och nya anslag enligt bilaga 2. Regeringen föreslår också att riksdagen godkänner en ändrad beräkning av inkomster i statens budget enligt bilaga 3.

De förslag som lämnas i propositionen innebär att anvisade medel ökar med 6,6 miljarder kronor 2022. Ökningen hänförs i huvudsak till drivmedelskompensationen (4,2 miljarder kronor), det utökade stödet till animaliesektorn (1,6 miljarder kronor) och kompensationen för höga energipriser (0,6 miljarder kronor). På inkomstsidan av statens budget har regeringen reviderat upp prognosen med 0,1 miljarder kronor till följd av förslaget om ekonomiskt stöd till jordbrukare. Sammantaget beräknas förslagen försämra statens finansiella sparande med 6,5 miljarder kronor 2022, vilket motsvarar 0,1 procent av BNP. Statens lånebehov ökar med motsvarande belopp.

Förslaget i propositionen om ekonomiskt stöd till jordbrukare som drabbats av höjda priser på insatsvaror 2022 påverkar inkomsttitel 6111 Gårdsstöd m.m. under inkomsttitelgrupp 6110 Bidrag från Europeiska garantifonden för

jordbruket till den del medel tilldelas från EU:s krisreserv. Regeringen har reviderat upp prognosen för inkomstiteln med drygt 94 miljoner kronor.

Regeringen föreslår vidare att ramen för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid ökas med 50 miljoner kronor. Ett stort antal personer har sökt skydd i Sverige sedan Rysslands invasion av Ukraina. Dessa personer omfattas sällan av folkbildningsinsatsen Svenska från dag ett eftersom de oftast inte söker asyl och sällan bor i ett anläggningsområde. Enligt regeringen är det angeläget att de som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd eller efter tillfälligt skydd skyndsamt kan erbjudas möjligheter att stärka sina kunskaper i svenska och om samhället samt att främja deras deltagande i samhället. Regeringen föreslår därför att anslaget 14:3 Särskilda insatser inom folkbildningen ökas med 50 miljoner kronor och att anslaget även får användas för utgifter för att genomföra insatser för att stärka kunskaper i svenska och om samhället och främja deltagande i samhällslivet för personer som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd med stöd av bestämmelserna i utlänningslagen (2005:716) och som inte är folkbokförda i Sverige.

Ramen för utgiftsområde 21 Energi föreslås öka med 550 miljoner kronor. De tidigare anvisade medlen för kompensation för höga elpriser har baserats på prognoser över hushållens elförbrukning. Utfallet för elförbrukningen för december 2021–februari 2022 har blivit högre än beräknat, vilket innebär att utgifterna för kompensationen beräknas överstiga anvisade medel. Regeringen föreslår därför att anslaget 1:12 Kompensation för höga elpriser ökas med 550 miljoner kronor.

Ramen för utgiftsområde 22 Kommunikationer föreslås öka med 4,2 miljarder kronor. I syfte att mildra de ekonomiska konsekvenserna av höga drivmedelskostnader efter Rysslands invasion av Ukraina lämnar regeringen i propositionen förslag om en ny lag om kompensation för höga drivmedelskostnader. Regeringen avser att ge Transportstyrelsen i uppgift att ansvara för administrationen av drivmedelskompensationen och föreslår därför att anslaget 1:12 Transportstyrelsen ökas med 17 miljoner kronor. Vidare föreslår regeringen att ett nytt anslag 1:20 Drivmedelskompensation förs upp på statens budget med 4,2 miljarder kronor. Anslaget får användas för kompensation för höga drivmedelskostnader i enlighet med lagen om kompensation för höga drivmedelskostnader.

Ramen för utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel föreslås öka med 1,8 miljarder kronor.

Regeringen avser att införa ett tillfälligt stöd till yrkesfisket i enlighet med Europeiska kommissionens meddelande om en tillfällig krisram för statliga stödåtgärder till stöd för ekonomin till följd av Rysslands angrepp mot Ukraina (2022/C 131 I/01). Regeringen föreslår därför att anslaget 1:12 Stödåtgärder för fiske och vattenbruk ökas med 40 miljoner kronor och att anslaget även får användas för utgifter för ekonomiskt stöd till yrkesfisket för höjda priser på drivmedel 2022 och för administration av stödet. Stödet förutsätter godkännande av kommissionen.

Vidare avser regeringen att införa ett tillfälligt ekonomiskt stöd till jordbrukare som drabbats av höjda priser på insatsvaror 2022. Det innebär bl.a. att det stöd till gris- och fjäderfänäringen som regeringen föreslagit i propositionen Vårändringsbudget för 2022 utökas till att inkludera andra delar av animaliesektorn, t.ex. mjölk- och nötköttssektorn, i enlighet med det ovan nämnda meddelandet från kommissionen. Regeringen anser även att det finns ett behov av att tillfälligt utöka stödet till jordbruket i norra Sverige till följd av prisökningar, bl.a. de ökade drivmedelskostnaderna. Regeringen föreslår därför att anslaget 1:17 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur inom utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel ökas med 1,6 miljarder kronor och att anslaget även får användas för utgifter för att administrera ekonomiskt stöd till lantbrukare och trädgårdsnäringen som drabbats av höjda priser på insatsvaror 2022. Stödet förutsätter godkännande av EU-kommissionen.

Riksdagen har tillkännagett för regeringen det som utskottet anfört om åtgärder för att stärka svensk matberedskap (bet. 2021/22:FiU39 punkt 2, rskr. 2021/22:248). Regeringen föreslår ett utökat åtgärds paket till jordbruket. Det innebär bl.a. att stödet ökas till gris- och fjäderfänäringen och att det utökas till att inkludera andra delar av animaliesektorn. Vidare har regeringen gett Statens jordbruksverk i uppdrag att meddela kommissionen om Sveriges tillämpning av kommissionens genomförandebeslut (EU) 2022/484 rörande undantag från bestämmelser om träda. Inför att kommissionen skulle besluta om ett tillfälligt statsstödsramverk med anledning av Rysslands invasion av Ukraina förordade Sverige att ett tillfälligt regelverk skulle införas för jordbruket i likhet med de regler som gäller för inkomstbortfall vid allvarliga klimathändelser inom ramen för gruppundantaget för vissa kategorier av stöd inom jordbrukssektorn. Kommissionen valde dock en utformning enligt vilken statsstöd kan ges med upp till 35 000 euro. Regeringen anser trots det att lantbrukarna inom animaliesektorn kan kompenseras på ett adekvat och effektivt sätt i enlighet med kommissionens meddelande (2022/C 131 I/01) och förordning (EU) nr 1408/2013. Regeringen anser därmed att tillkännagivandet är tillgodosett i denna del. Tillkännagivandet är inte färdigbehandlat.

Med anledning av kommissionens delegerade förordning (EU) 2022/467 av den 23 mars 2022 om extraordinärt anpassningsstöd till producenter inom jordbrukssektorn har Sverige tilldelats ytterligare medel från EU:s krisreserv. Regeringen föreslår därför att anslaget 1:18 Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur inom utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel ökas med 94 miljoner kronor och att det får användas för utgifter motsvarande EU:s finansiering för ekonomiskt stöd till jordbrukare som drabbats av höjda priser på insatsvaror 2022.

Förslag till lag om kompensation för höga drivmedelskostnader

Regeringen föreslår att det ska införas en lag om kompensation för höga drivmedelskostnader. Enligt förslaget ska ersättning lämnas med 1000 kronor

per ersättningsberättigad person. Ersättning med ytterligare 500 kronor ska lämnas till en ersättningsberättigad person som enligt vägtrafikregistret hade sin adress i en kommun i ett gles- och landsbygdsområde. De aktuella kommunerna specificeras i en bilaga till lagen. För att få full effekt ska ersättningen enligt förslaget vara skattefri.

Enligt förslaget ska en fysisk person som är antecknad i vägtrafikregistret som ägare av en personbil klass 1 den 28 februari 2022 få ersättning för en bil. Ersättning ska även ges till den som på grund av kreditköp med förbehåll om återtaganderätt eller med nyttjanderätt för en bestämd bil om minst ett år var innehavare av en personbil klass 1. Om ägaren till en personbil klass 1 är under 18 år och saknar förarbehörighet för en personbil, ska ersättningen i stället ges till en förmyndare för ägaren som är registrerad i vägtrafikregistret. Undantag ska göras för personbilar som var avställda eller belagda med kör- eller användningsförbud den 28 februari 2022. Undantag ska även göras för personbilar som då användes i yrkesmässig trafik, taxitrafik eller personbilsuthyrningsrörelse eller trafikskola.

Enligt förslaget ska den myndighet som regeringen bestämmer pröva frågor om och ansvara för utbetalning av drivmedelskompensationen. Regeringen bedömer att det är lämpligt att Transportstyrelsen ansvarar för beslut om och utbetalning av drivmedelskompensation.

Beslut enligt lagen ska enligt förslaget få överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd ska krävas vid överklagande till kammarrätten. Vidare kan drivmedelskompensationen enligt förslaget betalas ut automatiserat, utan föregående ansökan.

Lagen föreslås träda i kraft den 1 augusti 2022 och upphöra att gälla vid utgången av december 2022. Den upphävda lagen ska fortsätta att gälla för mål och ärenden som har inletts före utgången av december 2022.

Regeringen bedömer att stödkostnaden för drivmedelskompensationen innebär ökade utgifter om 4,2 miljarder kronor på statens budget. Vidare bedöms 3,7 miljoner fysiska personer vara berättigade till drivmedelskompensationen och därmed få en engångsförstärkning av sin köpkraft på 1 000 kronor eller 1 500 kronor. Förslaget innebär ytterligare arbetsuppgifter för Transportstyrelsen, och myndighetens totala kostnader för administrationen av utbetalningen beräknas till 17 miljoner kronor. Dessa kostnader bedöms inte kunna hanteras inom myndighetens befintliga ekonomiska ramar. Regeringen bedömer att drivmedelskompensationen totalt innebär ökade utgifter om 4,217 miljarder kronor.

Motionerna

I kommittémotion 2021/22:4765 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M) yrkandena 1–3 anser motionärerna att införandet av en specifik drivmedelskompensation för att ge bättre förutsättningar för människor att kunna betala regeringens höga skatter väcker frågor om regeringens förståelse för de negativa konsekvenser som deras ekonomiska politik medför. Motionärerna anser att

regeringen bör prioritera att uppfylla riksdagens beslut, bl.a. om att kostnaderna för drivmedel ska sänkas i flera steg, i stället för att lägga fram förslag på nya bidrag som är tänkta att tillfälligt lindra effekterna av deras egen undermåliga politik. Mot bakgrund av detta anser motionärerna att regeringens förslag till drivmedelskompensation ska avslås.

I kommittémotion 2012/22:4763 av Oscar Sjöstedt m.fl. (SD) yrkandena 1–3 anför motionärerna att regeringens förslag om stöd för drivmedelskompensation är felkonstruerat. Enligt motionärerna är förslaget i grunden ett kontantbidrag för den som är innehavare av en eller flera bilar och har ingenting att göra med kostnaden för användandet av bilen. Motionärerna anser att kompensationen i stället bör ha en direkt koppling till konsumtion av drivmedel och faktisk användning av en bil. Därför anser motionärerna att regeringens förslag om drivmedelskompensation inte ska införas.

I partimotion 2021/22:4762 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 1–3 är motionärerna kritiska till den föreslagna utformningen av drivmedelskompensationen. Att kostnaderna för drivmedel har ökat innebär inte att det blivit dyrare att äga en bil. Enligt motionärerna har stödet dålig träffsäkerhet och innebär stora ökade kostnader för staten. Motionärerna anser att regeringen borde ha utformat stödet i linje med tidigare förslag från Vänsterpartiet. Därför anser motionärerna att regeringens förslag om drivmedelskompensation inte ska genomföras. I fråga om jordbruket och yrkesfisket delar motionärerna regeringens bedömning att det behövs stöd till följd av prisökningarna. De är dock kritiska till hur tidigare stöd utformats och vilka som gynnats av dem. Motionärerna anser att regeringen i utformningen av stödet till jordbruket bör säkerställa att det gynnar hållbara jordbruk (yrkande 4). De anser också att regeringen i utformningen av stödet till yrkesfisket bör säkerställa att det gynnar det hållbara och regionala fisket (yrkande 5).

I kommittémotion 2021/22:4766 av Jakob Forssmed m.fl. (KD) yrkandena 1–3 anser motionärerna att regeringens förslag till drivmedelskompensation i grunden innebär en ohållbar och oseriös ekonomisk politik. Sverige har enligt motionärerna blivit ett land där regeringen inför kompensationsbidrag för att medborgarna ska kunna hantera den höga skattenivå som regeringen själv har beslutat om. Motionärernas uppfattning är att regeringen borde prioritera att uppfylla riksdagens beslut, bl.a. om att kostnaderna för drivmedel ska sänkas i flera steg, i stället för att lägga fram förslag på nya bidrag för att tillfälligt lindra effekterna av deras egen politik. Motionärerna anser därför att förslaget om att införa en drivmedelskompensation ska avslås.

I kommittémotion 2021/22:4764 av Mats Persson m.fl. (L) yrkandena 1–3 anser motionärerna att regeringen försöker köpa sig ur problemen med höga energipriser och missar målet eftersom alla, oavsett behov, får drivmedelskompensationen utbetald. Samtidigt missar stödet många av de hårdast drabbade, inte minst åkerinäringen. Motionärerna anser att regeringens förslag är dyrt och att det inte löser de utmaningar som de höjda drivmedelspriserna skapar. Det kommer dessutom för sent. Motionärerna hade hellre velat se en

annan modell för åtgärder mot prischockerna i ekonomin. Mot bakgrund av detta anser de att regeringens modell för drivmedelskompensation ska underkännas.

I motion 2021/22:4767 av Janine Alm Ericson (MP) anser motionären att det är anmärkningsvärt att regeringen lämnar ett förslag om kompensation för höga drivmedelskostnader som enligt motionären både ökar utsläppen och spår på klyftorna. Enligt motionären är regeringens stödåtgärder otillräckliga för de som behöver dem och onödiga för många som inte behöver dem. Motionären hade hellre velat se en annan utformning av stödet och anser att regeringens förslag ska avslås (yrkande 1). I fråga om det föreslagna stödet till jordbruket anser motionären att det bör inkludera vallstöd och för att nå de mindre lantbruken bör jordbruk med mindre än tre djurenheter inkluderas (yrkande 2). Motionären anser vidare att stödet bör fördelas så att en högre nivå ges för djur som betar, bökar eller pickar utomhus under betesperioden (yrkande 3). Vidare bör de medel som Sverige tilldelats från EU:s krisreserv gynna ekologiska brukningsmetoder (yrkande 4). Slutligen bör stödet till yrkesfisket gynna det kustnära fisket (yrkande 5).

Proposition 2021/22:258 Extra ändringsbudget för 2022 – Åtgärder i samband med rekapitalisering av SAS AB

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner ändrade ramar och utgiftsområden och anvisar ändrade och nya anslag enligt bilaga 2.

Situationen i SAS och bolagets plan för framtiden

Svenska och danska staten är SAS största ägare och har en ägarandel på 21,8 procent vardera i bolaget¹. SAS har liksom flygbranschen i stort drabbats hårt av den utdragna pandemin. Minskat resande till följd av den omfattande spridningen av sjukdomen covid-19 har i kombination med ökad konkurrens sammantaget inneburit en kraftigt försämrad ekonomisk situation för SAS. Svenska staten har under pandemin gett stöd till SAS vid tre tillfällen om sammanlagt 7,3 miljarder kronor, varav 1,5 miljarder kronor betalats tillbaka.²

SAS styrelse presenterade i februari 2022 en plan för en omfattande rekonstruktion av verksamheten (den s.k. forward-planen) i syfte att uppnå konkurrenskraftiga kostnader och en hållbar framtid för bolaget. Planen bygger på omfattande kostnadsbesparingar, konvertering av bolagets existerande skulder och hybridkapital om ca 20 miljarder kronor till eget kapital samt ny kapitalanskaffning om minst 9,5 miljarder kronor. Vidare planeras förändringar av bolagets flygplansflotta för att bättre anpassas till nya resmönster med ökat fritidsresande och minskat affärsresande. Bolagets plan

¹ Norska staten sålde sina kvarvarande aktier i SAS under 2018.

² Se prop. 2019/20:136, bet. 2019/20:FiU52, rskr. 2019/20:188, prop. 2019/20:187, bet. 2019/20:FiU62, rskr. 2019/20:364 och prop. 2020/21:208, bet. 2020/21:FiU52, rskr. 2020/21:416.

innehåller även förslag för ökad hållbarhet, t.ex. investeringar i moderna och bränsleeffektiva flygplan.

SAS tog under 2020 och 2021 emot statligt stöd som godkänts av kommissionen på grundval av det tillfälliga ramverket för statliga stödåtgärder med anledning av pandemin. Bolagets nuvarande rekonstruktionsplan är enligt regeringens bedömning inte möjlig att genomföra utan att bryta mot de villkor som finns i kommissionens tidigare beslut om godkännande av statligt stöd till SAS, eftersom de t.ex. förutsätter återbetalning av stödbeloppen, medan bolagets plan förutsätter att alla borgenärer och intressenter, inklusive staterna, i varierande grad ger upp sina anspråk. Sammantaget innebär detta att forwardplanen kommer att påverka tidigare beviljat statligt stöd. En rekonstruktion av bolaget måste därför godkännas av kommissionen innan den kan genomföras.

Regeringens förslag om ändringar i statens budget

Regeringen anför att flygtrafiken har stor betydelse för att fungerande kommunikationer i hela landet ska kunna upprätthållas. SAS är den största aktören på den svenska flygtrafikmarknaden och är en drivkraft i klimatomställningen av flygbranschen. Svenska staten är i egenskap av innehavare av hybridinstrument och utställare av en låneram en av bolagets kreditgivare. Staten har utestående lånefordringar på konsortiet som uppgår till 1,5 miljarder kronor. Vidare innehar staten hybridinstrument i SAS till ett nominellt belopp om 2,5 miljarder kronor³. Hybridinstrumenten innebär att staten har en fordran på SAS med motsvarande belopp plus ränta.

SAS har bl.a. föreslagit att befintliga fordringar på bolaget konverteras till aktier. En fullständig konvertering av hybridinstrumenten respektive lånefordringarna skulle innebära att staten skriver ned sina fordringar till 0 kronor och i stället erhåller aktier i SAS. Regeringens samlade bedömning är att staten bör stödja bolagets plan genom att, helt eller delvis, konvertera statens fordringar enligt befintliga hybridinstrument och utestående lånefordringar. En konvertering innebär att staten erhåller aktier. Vidare innebär en konvertering, sett som en isolerad händelse, att statens röst- och ägarandel ökar. I ett fall som detta, då även andra fordringsägare konverterar sina fordringar på SAS till aktier i bolaget, kommer dock statens ägande i SAS med mycket stor sannolikhet att minska, enligt regeringen. De närmare villkoren för konverteringarna är ännu inte fastställda utan kommer att fastställas senare genom förhandling med bolaget. Vid en konvertering av hybridinstrumenten och lånen till aktier kommer en teckningskurs per aktie att fastställas i överenskommelse mellan SAS och staten. Regeringen har för avsikt att förhandla fram bästa möjliga villkor för statens räkning för konverteringarna. Syftet med de föreslagna konverteringarna är inte att öka ägandet i bolaget utan att möjliggöra dess fortlevnad. Regeringen avser

³ Hybridinstrumenten innebär att staten har en fordran på SAS med motsvarande belopp plus ränta. Instrumenten har en evig löptid och löper med en årlig ränta som bolaget enligt villkoren för hybridinstrumenten har möjlighet att betala eller skjuta upp.

fortfarande, vid lämplig tidpunkt när marknadsförutsättningarna återigen tillåter det, att minska ägandet i SAS i enlighet med riksdagens tidigare bemyndiganden (prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35, rskr. 2009/10:220 samt prop. 2015/16:1, bet. 2015/16:NU1, rskr. 2015/16:90).

Mot den här bakgrunden föreslår regeringen att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2022 för statens räkning, helt eller delvis, konvertera svenska statens fordringar enligt befintliga hybridinstrument i SAS till nya aktier i bolaget. Dessa hybridinstrument uppgår till ett belopp om 2,5 miljarder kronor plus upplupen ränta. Regeringen föreslår också att den bemyndigas att under 2022 för statens räkning, helt eller delvis, konvertera svenska statens utestående lånefordringar på konsortiet, som uppgår till ett belopp om 1,5 miljarder kronor, till nya aktier i SAS. Anslaget 1:17 Kapitalinsatser i statligt ägda företag föreslås därför ökas med 1,5 miljarder kronor. Slutligen föreslår regeringen att den bemyndigas att vidta de åtgärder i övrigt som behövs för att genomföra konverteringarna. De åtgärder som regeringen föreslår förutsätter EU-kommissionens godkännande.

De ökade utgifterna påverkar inte statens finansiella sparande eller lånebehov, då kapitaltillskottet kommer att användas till att konvertera statens utestående lånefordringar på konsortiet till nya aktier i SAS. Inte heller konverteringen av hybridinstrumenten påverkar det finansiella sparandet, eftersom aktier erhålls i utbyte.

Motionen

I motion 2021/22:4770 av Janine Alm Ericson och Lorentz Tovatt (båda MP) anförs att riksdagen bör avslå de föreslagna åtgärderna i samband med rekapitalisering av SAS (yrkande 1). Motionärerna ifrågasätter att konverteringen av lån till aktier innebär att staten avvecklar sitt ägande i SAS. Motionärerna menar vidare att det stöd staten tidigare gett SAS inte lett till att göra bolaget lönsamt. Det förefaller enligt motionärerna otroligt att ytterligare engagemang från den svenska staten skulle vara lösningen på SAS strukturella problem. Motionärerna anser också att regeringen så snart som möjligt ska avveckla statens ägande i SAS (yrkande 2). Det är, menar motionärerna, svårt att se hur SAS ska bli ett miljömässigt hållbart bolag – något som borde vara självklart för ett statligt ägt bolag i ett land med ambitioner om att vara en global ledare inom arbetet med ekologisk hållbarhet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ställer sig med undantag för regeringens förslag om kompensation för höga drivmedelskostnader bakom förslagen i de två propositioner som behandlas i betänkandet. Därmed tillstyrks 16 motionsyrkanden och 8 avstyrks.

När det gäller proposition 2021/22:252 Extra ändringsbudget för 2022 – Stöd till jordbruket och fiskerinäringen samt kompensation för höga

energipriser ställer sig utskottet bakom regeringens förslag med undantag för förslaget om drivmedelskompensation som nämndes ovan. Utskottets uppfattning är att förslaget om kompensation för höga drivmedelskostnader inte bör genomföras eftersom det skulle innebära en ohållbar kompensationspolitik som inte löser grundproblemet med en alltför hög skattenivå. Förslagen i övrigt i propositionen, som utskottet alltså ställer sig bakom, innebär bl.a. att medel tillförs för stöd till jordbruket och yrkesfisket för att minska konsekvenserna av prisökningar på drivmedel och insatsvaror. Därutöver tillförs också medel för att skyddsökande från Ukraina skyndsamt ska kunna erbjudas möjligheter att stärka sina kunskaper i svenska och om samhället samt för att främja deras deltagande i samhället. I ett par av motionerna föreslås vissa avgränsningar av de ändringar av anslagsändamål som regeringen föreslår. Utskottet ser inte något behov av några sådana avgränsningar.

Utskottet ställer sig vidare bakom proposition 2021/22:258 Extra ändringsbudget för 2022 – Åtgärder i samband med rekapitalisering av SAS AB. SAS har liksom flygbranschen i stort drabbats hårt av den utdragna pandemin. Minskat resande i kombination med ökad konkurrens har sammantaget inneburit en kraftigt försämrad ekonomisk situation för SAS och bolaget har därför lanserat en ny plan för att refinansiera och omstrukturera sig. För att regeringen ska kunna agera ansvarsfullt i statens roll som aktieägare anser utskottet liksom regeringen att den för statens räkning bör bemyndigas att konvertera svenska statens befintliga hybridinstrument i SAS och utestående lånefordringar på konsortiet till nya aktier i SAS. Med anledning av vad som framförs i en motion kan utskottet konstatera att syftet med de föreslagna konverteringarna är att möjliggöra SAS fortlevnad. Det handlar alltså inte om en åtgärd i syfte att öka ägandet i SAS, utan regeringen avser fortfarande att minska ägandet i enlighet med riksdagens tidigare bemyndiganden.

Utskottet lägger vidare med stöd av sin initiativrätt fram förslag om ändringar i statens budget för 2022 som gäller utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik. Utskottets förslag innebär ökade medel till dels anslaget 1:7 Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer, dels anslaget 1:8 Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande. Ändringarna framgår av utskottets förslag till ändrade ramar för utgiftsområden och ändrade anslag för 2022 i bilaga 4. Genom riksdagens beslut om statens budget för 2022 stoppades beviljandet av nya stöd för energieffektivisering av flerbostadshus och för investeringar för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande. Riksdagen anslag dock medel för 2022 för att kunna betala ut stöd som redan hade beviljats och för ansökningar som inkommit till behörig länsstyrelse före årsskiftet 2021/22 men som ännu inte hunnit beviljas. Anslagsnivåerna fastställdes baserat på underlag från Boverket och Finansdepartementet. Stoppet för nya ansökningar efter årsskiftet fick dock till följd att många nya ansökningar lämnades in

under slutet av 2021, och behovet av anslag för att betala ut stöd för ansökningar som inkommit före 31 december 2021 blev större än förväntat. Något förslag med anledning av detta fanns dock inte med i den proposition om vårandringsbudget för 2022 som lämnades till riksdagen den 19 april. Den 9 juni uppmärksammades utskottet på det ökade behovet av medel vid en genomgång av Boverket. För att hantera detta bör därför de aktuella anslagen höjas i enlighet med Boverkets bedömningar. Ambitionen från utskottets och riksdagens sida har hela tiden varit att det ska finnas tillräckligt med medel för att Boverket ska kunna betala ut stöd för ansökningar som inkommit före den 1 januari 2022.

Utskottets förslag innebär att anslagen på statens budget ökar med 8,2 miljarder kronor 2022. Inkomsterna i statens budget beräknas öka med 0,1 miljarder kronor. De ökade utgifterna med anledning av rekapitaliseringen av SAS påverkar inte statens finansiella sparande eller lånebehov eftersom kapitaltillskottet ska användas till att konvertera statens utestående lånefordringar på konsortiet till nya aktier i SAS. Inte heller konverteringen av hybridinstrumenten påverkar det finansiella sparandet eftersom aktier erhålls i utbyte. Sammantaget beräknas därmed utskottets förslag öka statens lånebehov och försämra statens finansiella sparande med 6,6 miljarder kronor 2022.

Reservationer

1. Extra ändringsbudgetar för 2022 – Stöd till jordbruket och fiskerinäringen, kompensation för höga energipriser samt rekapitalisering av SAS AB (S)

av Åsa Westlund (S), Björn Wiechel (S), Joakim Sandell (S), Eva Lindh (S) och Teresa Carvalho (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut borde ha följande lydelse:

Ändrad inkomstberäkning samt ändrade utgiftsramar och nya och ändrade anslag för 2022

Riksdagen godkänner

a) ändrade ramar för utgiftsområden och anvisar ändrade och nya anslag för 2022 i enlighet med reservanternas förslag i bilaga 5,

b) =utskottet

Därmed bifaller riksdagen propositionerna 2021/22:252 punkterna 7 och 8 samt 2021/22:258 punkt 4 och avslår motionerna

2021/22:4762 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 3,

2021/22:4763 av Oscar Sjöstedt m.fl. (SD) yrkande 3,

2021/22:4764 av Mats Persson m.fl. (L) yrkande 3,

2021/22:4765 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M) yrkande 3,

2021/22:4766 av Jakob Forssmed m.fl. (KD) yrkande 3,

2021/22:4767 av Janine Alm Ericson (MP) yrkande 1 i denna del och

2021/22:4770 av Janine Alm Ericson och Lorentz Tovatt (båda MP) yrkande 1 i denna del.

Ändrade anslagsändamål

a) =utskottet

b) =utskottet

c) =utskottet

d) =utskottet

e) riksdagen godkänner regeringens föreslagna användning av anslaget 1:12 Transportstyrelsen inom utgiftsområde 22 Kommunikationer.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2021/22:252 punkterna 2–6 och avslår motionerna

2021/22:4762 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 2, 4 och 5,

2021/22:4763 av Oscar Sjöstedt m.fl. (SD) yrkande 2,

2021/22:4764 av Mats Persson m.fl. (L) yrkande 2,

2021/22:4765 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M) yrkande 2,

2021/22:4766 av Jakob Forssmed m.fl. (KD) yrkande 2 och

2021/22:4767 av Janine Alm Ericson (MP) yrkandena 1 i denna del och 2–5.

Kompensation för höga drivmedelskostnader

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om kompensation för höga drivmedelskostnader.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2021/22:252 punkt 1 och avslår motionerna

2021/22:4762 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 1,
2021/22:4763 av Oscar Sjöstedt m.fl. (SD) yrkande 1,
2021/22:4764 av Mats Persson m.fl. (L) yrkande 1,
2021/22:4765 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M) yrkande 1,
2021/22:4766 av Jakob Forssmed m.fl. (KD) yrkande 1 och
2021/22:4767 av Janine Alm Ericson (MP) yrkande 1 i denna del.

Bemyndiganden i samband med rekapitalisering av SAS

=utskottet

Ställningstagande

Drivmedelspriserna har ökat kraftigt, främst på grund av att oljepriset har stigit, bl.a. till följd av Rysslands invasion av Ukraina. De höga drivmedelspriserna påverkar privatpersoner som är beroende av bilen. Särskilt kännbara är kostnaderna för personer som bor i områden som är glesbefolkade och med stora transportavstånd, dvs. i gles- och landsbygdsområden. För att minska konsekvenserna av de höga drivmedelspriserna bör en särskild, tillfällig drivmedelskompensation införas. Det är också önskvärt att kompensationen kommer de ersättningsberättigade till del så snart som möjligt. Även om kompensationen kan utformas på andra sätt uppfyller förslaget sitt syfte. Ett system där kompensationen relateras till faktisk användningen av bil skulle innebära betydande administration och kostnader för den myndighet som ska hantera systemet. För att kompensationen ska få bäst effekt och systemet inte ska bli onödigt komplicerat bör kompensationen betalas till fysiska personer som äger en personbil. Det är viktigt att Sverige även i fortsättningen ligger längst fram i klimatomställningen och att omställningen fortsätter i oförminskad takt. Den drivmedelskompensation som föreslås är ett sätt att stödja de privatpersoner som äger en bil utan att minska incitamenten att t.ex. välja en bränslesnål bil eller ta tåget i stället för bilen på semestern. En direkt ekonomisk kompensation innebär en allmän förstärkning av stödmottagarnas köpkraft som inte har en direkt koppling till konsumtionen av drivmedel eller användningen av bilar.

2. Extra ändringsbudgetar för 2022 – Stöd till jordbruket och fiskerinäringen, kompensation för höga energipriser samt rekapitalisering av SAS AB (V)

av Ali Esbati (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut borde ha följande lydelse:

Ändrad inkomstberäkning samt ändrade utgiftsramar och nya och ändrade anslag för 2022

Riksdagen

Därmed bifaller riksdagen proposition 2021/22:258 punkt 4 och motionerna

2021/22:4762 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 3,

2021/22:4763 av Oscar Sjöstedt m.fl. (SD) yrkande 3,

2021/22:4764 av Mats Persson m.fl. (L) yrkande 3,

2021/22:4765 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M) yrkande 3,

2021/22:4766 av Jakob Forssmed m.fl. (KD) yrkande 3 och

2021/22:4767 av Janine Alm Ericson (MP) yrkande 1 i denna del,

bifaller delvis proposition 2021/22:252 punkterna 7 och 8 samt avslår motion

2021/22:4770 av Janine Alm Ericson och Lorentz Tovatt (båda MP) yrkande

1 i denna del.

Ändrade anslagsändamål

a) =utskottet

b) riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen om den föreslagna användningen av anslaget 1:12 Stödåtgärder för fiske och vattenbruk inom utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel och tillkännager detta för regeringen,

c) riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen om den föreslagna användningen av anslaget 1:17 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur inom utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel och tillkännager detta för regeringen,

d) riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen om den föreslagna användningen av anslaget 1:18 Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur inom utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel och tillkännager detta för regeringen,

e) =utskottet

Därmed bifaller riksdagen proposition 2021/22:252 punkt 2 och motionerna

2021/22:4762 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 2, 4 och 5,

2021/22:4763 av Oscar Sjöstedt m.fl. (SD) yrkande 2,

2021/22:4764 av Mats Persson m.fl. (L) yrkande 2,

2021/22:4765 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M) yrkande 2,

2021/22:4766 av Jakob Forssmed m.fl. (KD) yrkande 2 och

2021/22:4767 av Janine Alm Ericson (MP) yrkande 1 i denna del,
bifaller delvis proposition 2021/22:252 punkterna 4–6 och avslår proposition
2021/22:252 punkt 3 och motion
2021/22:4767 av Janine Alm Ericson (MP) yrkandena 2–5.

Kompensation för höga drivmedelskostnader
=utskottet

Bemyndiganden i samband med rekapitalisering av SAS
=utskottet

Ställningstagande

Vänsterpartiet delar regeringens bedömning att jordbruket och yrkesfisket behöver stöd till följd av prisökningarna, inte minst för att stärka livsmedelsförsörjningen och har därför tagit initiativ i riksdagen för att säkerställa att de får sådant stöd. Livsmedelsförsörjningen måste dock vara långsiktigt hållbar. För att nå dit krävs en omställning av sektorn. Stödet bör därför i högre grad riktas mot ekobönder, som missgynnats av tidigare stöd eftersom de inte på samma sätt får ta del av stöd för diesel eller konstgödsel. Regeringen bör i utformningen av stödet till jordbruket säkerställa att det gynnar hållbara jordbruk. Liknande brister finns i stödet till yrkesfisket och regeringen bör i utformningen av stödet till yrkesfisket säkerställa att det gynnar det hållbara och regionala fisket.

3. Extra ändringsbudgetar för 2022 – Stöd till jordbruket och fiskerinäringen, kompensation för höga energipriser samt rekapitalisering av SAS AB (MP)

av Janine Alm Ericson (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut borde ha följande lydelse:

Ändrad inkomstberäkning samt ändrade utgiftsramar och nya och ändrade anslag för 2022

Riksdagen godkänner

a) ändrade ramar för utgiftsområden och anvisar ändrade anslag enligt reservantens förslag i bilaga 6,

b) =utskottet

Därmed bifaller riksdagen proposition 2021/22:252 punkt 7 och motionerna

2021/22:4762 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 3,
2021/22:4763 av Oscar Sjöstedt m.fl. (SD) yrkande 3,
2021/22:4764 av Mats Persson m.fl. (L) yrkande 3,
2021/22:4765 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M) yrkande 3,
2021/22:4766 av Jakob Forssmed m.fl. (KD) yrkande 3,

2021/22:4767 av Janine Alm Ericson (MP) yrkande 1 i denna del och
2021/22:4770 av Janine Alm Ericson och Lorentz Tovatt (båda MP) yrkande
1 i denna del,
bifaller delvis proposition 2021/22:252 punkt 8 och avslår proposition
2021/22:258 punkt 4.

Ändrade anslagsändamål

a) =utskottet

b) riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen om den föreslagna användningen av anslaget 1:12 Stödåtgärder för fiske och vattenbruk inom utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel och tillkännager detta för regeringen,

c) riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen om den föreslagna användningen av anslaget 1:17 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur inom utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel och tillkännager detta för regeringen,

d) riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen om den föreslagna användningen av anslaget 1:18 Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur inom utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel och tillkännager detta för regeringen,

e) =utskottet

Därmed bifaller riksdagen proposition 2021/22:252 punkt 2 och motionerna

2021/22:4762 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 2,

2021/22:4763 av Oscar Sjöstedt m.fl. (SD) yrkande 2,

2021/22:4764 av Mats Persson m.fl. (L) yrkande 2,

2021/22:4765 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M) yrkande 2,

2021/22:4766 av Jakob Forssmed m.fl. (KD) yrkande 2 och

2021/22:4767 av Janine Alm Ericson (MP) yrkandena 1 i denna del och 2–5,
bifaller delvis proposition 2021/22:252 punkterna 4–6 och avslår proposition
2021/22:252 punkt 3 och motion

2021/22:4762 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 4 och 5.

Kompensation för höga drivmedelskostnader

=utskottet

Bemyndiganden i samband med rekapitalisering av SAS

Riksdagen

a) avslår regeringens förslag att riksdagen ska bemyndiga regeringen

1. att under 2022 för statens räkning, helt eller delvis, konvertera svenska statens fordringar enligt befintliga hybridinstrument i SAS AB (publ), som uppgår till ett belopp om 2 500 000 000 kronor plus upplupen ränta, till nya aktier i SAS AB (publ),

2. att under 2022 för anslaget 1:17 Kapitalinsatser i statligt ägda företag inom utgiftsområde 24 Näringsliv för statens räkning, helt eller delvis, konvertera svenska statens utestående lånefordringar på konsortiet

Scandinavian Airlines System Denmark–Norway–Sweden, som uppgår till ett belopp om 1 500 000 000 kronor, till nya aktier i SAS AB (publ),

3. att vidta de åtgärder i övrigt som behövs för att genomföra konverteringar enligt punkterna 1 och 2,

b) ställer sig bakom det som anförs i reservationen om att regeringen så snart som möjligt ska avveckla sitt ägande i SAS AB och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4770 av Janine Alm Ericson och Lorentz Tovatt (båda MP) yrkandena 1 i denna del och 2 samt avslår proposition 2021/22:258 punkterna 1–3.

Ställningstagande

Jordbruket spelar en viktig roll i omställningen genom att bidra till lokal matproduktion, biologisk mångfald och klimatlösningar. Jordbruket befinner sig sedan länge i ett pressat läge och behöver stöd inom en överskådlig framtid. Stödet till jordbruket bör inkludera vallstöd och för att också nå de mindre lantbruken bör jordbruk med mindre än tre djurenheter inkluderas. Stödet bör också fördelas så att en högre nivå ges för djur som betar, bökar eller pickar utomhus under betesperioden. De medel som Sverige tilldelas från EU:s krisreserv bör gynna ekologiska brukningsmetoder. Vidare bör stödet till fisket gynna det kustnära fisket. De kustnära fiskarna har under lång tid mött stora svårigheter när det gäller tillgången på fisk. Det har inte det stora industrifisket gjort, utan det har goda intäkter ett ohållbart fiske till trots.

När det gäller de föreslagna åtgärderna i samband med rekapitaliseringen av SAS kan det ifrågasättas om konverteringen av lån till aktier innebär att staten avvecklar sitt ägande i bolaget. Dessutom har det stöd som staten tidigare gett SAS inte gjort bolaget lönsamt. Det förefaller otroligt att ytterligare engagemang från svenska staten skulle vara lösningen på SAS strukturella problem. De föreslagna åtgärderna bör därför avslås. Det är därtill svårt att se hur SAS ska bli ett miljömässigt hållbart bolag – något som borde vara självklart för ett statligt ägt bolag i ett land med ambitioner om att vara en global ledare inom arbetet med ekologisk hållbarhet. Därutöver har SAS inte gått med vinst på flera år. Regeringen bör därför så snart som möjligt avveckla statens ägande i SAS.

Särskilda yttranden

1. Extra ändringsbudgetar för 2022 – Stöd till jordbruket och fiskerinäringen, kompensation för höga energipriser samt rekapitalisering av SAS AB (M, SD, KD, L)

Edward Riedl (M), Oscar Sjöstedt (SD), Jakob Forssmed (KD), Mats Persson (L), Charlotte Quensel (SD), Ida Drougge (M), Johan Hultberg (M), Arin Karapet (M) och David Perez (SD) anför:

Våra partier anser fortfarande att det var rätt att stoppa beviljandet av nya investeringsstöd. Stöden har blivit mycket kostsamma. Enligt Boverket fanns det vid årsskiftet 2021/22 drygt 1 200 öppna, ej beviljade, ansökningar motsvarande 21,2 miljarder kronor för investeringsstödet. Vid samma tillfälle fanns redan beviljade ärenden, under produktion, motsvarande ca 9,3 miljarder kronor. För stödet för energieffektivisering fanns det vid samma tidpunkt ansökningar för 2,7 miljarder kronor och beviljade ansökningar på 100 miljoner kronor. Sammanlagt kommer stöden kosta skattebetalarna uppskattningsvis 33 miljarder kronor. Hade inte beviljandena stoppats hade kostnaderna blivit ännu större. I ett läge där försvar och rättsväsende behöver betydande resurstillskott och hushållen behöver lättnader för att klara den ökande inflationen bör staten inte prioritera dessa stöd.

Ambitionen har hela tiden varit att det ska finnas tillräckligt med medel för att Boverket ska kunna betala ut stöd för ansökningar som inkommit för den 1 januari 2022. Därför anser vi att det är lämpligt att tillföra Boverket medel under innevarande år.

2. Extra ändringsbudgetar för 2022 – Stöd till jordbruket och fiskerinäringen, kompensation för höga energipriser samt rekapitalisering av SAS AB (S)

Åsa Westlund (S), Björn Wiechel (S), Joakim Sandell (S), Eva Lindh (S) och Teresa Carvalho (S) anför:

Investeringsstödet har varit viktigt för att stimulera byggandet av hyresrätter med rimliga hyror som vanligt folk har råd att bo i. Vi var emot Moderaterna, Sverigedemokraterna och Kristdemokraternas förslag att avskaffa stödet i budgeten för 2022. Förslaget möttes också av stor kritik från kommuner och byggföretag för att det skulle skapa ryckighet i en bransch som behöver stabila villkor. Vi var dessutom mycket kritiska till hur avskaffandet genomfördes, att tvärt emot de rekommendationer som fanns sattes ett stopp för ansökningar vid årsskiftet 2021/22.

I sitt förslag till utskottsinitiativ menar Moderaterna, Sverigedemokraterna, Kristdemokraterna och Liberalerna att deras ambition har varit att det ska finnas tillräckligt med medel för att betala ut stöd till de ansökningar som

inkommit innan årsskiftet 2021/22 och att de beslutade anslagen baserades på underlag från Boverket och Finansdepartementet. De anför också att kostnaderna hade blivit större om beviljandena inte hade stoppats.

Denna beskrivning är inte korrekt. Förslagen till anslag i regeringens budgetproposition baserades på antagandet om ett intakt investeringsstöd. Avskaffandet av stödet i kombination med en fortsatt möjlighet att ansöka fram till årsskiftet bedöms ha ökat antalet ansökningar och därmed kostnaden, en farhåga som lyftes i beredningen av ärendet i civilutskottet. Det är också en felaktig beskrivning att beviljandena stoppats, då Moderaterna, Sverigedemokraterna och Kristdemokraterna valde att behålla bemyndiganderamen oförändrad i deras budgetförslag.

Det är anmärkningsvärt att Moderaterna, Sverigedemokraterna och Kristdemokraterna, då som nu, saknar en plan för hur detta ska hanteras framöver då det fortfarande saknas budgeterade anslag för fler år framåt. När partierna i sitt förslag till initiativ anför att stöden sammanlagt kommer att kosta skattebetalarna uppskattningsvis 33 miljarder kronor så förefaller de ta ställning för att samtliga inkomna ansökningar ska handläggas och kunna beviljas stöd. Det innebär i praktiken att det även under kommande år behövs omfattande anslagstillskott.

Vi kan också konstatera att den besparing som de högerkonservativa gjorde på detta anslag användes som finansiering för andra reformer. Den förstärkning som nu görs av anslaget finansieras dock inte av någon motsvarande besparing. Sammantaget har alltså partiernas agerande resulterat i ett ökat budgetunderskott. Det är inte ett ansvarsfullt sätt att hantera statens budget.

3. Extra ändringsbudgetar för 2022 – Stöd till jordbruket och fiskerinäringen, kompensation för höga energipriser samt rekapitalisering av SAS AB (SD)

Oscar Sjöstedt (SD), Charlotte Quensel (SD) och David Perez (SD) anför:

Behovet av långsiktigt, stabilt och förutsägbart stöd för jord-, skogs- och vattenbruksnäringarna är stort. Priset på flera viktiga insatsvaror för jord-, skogs- och vattenbruksnäringarna har ökat kraftigt på senare tid, inte minst som en följd av det pågående kriget i Ukraina. Den rådande situationen i Sverige och i omvärlden innebär en exceptionell ekonomisk påfrestning för de företag som bedriver jord-, skogs- och vattenbruk i Sverige. Vidare innebär flera kortvariga regeländringar på drivmedelsskatten svårigheter för aktörerna att tillgodogöra sig information om vilken skattesats som är nedsatt och vilken skattesats som gäller vid en given tidpunkt. Det finns dessutom en risk att förslagen skapar förväntningar på marknaden att aktörer kommer att bli ekonomiskt kompenserade vid kraftiga prisrörelser även framgent. Stödåtgärden krävs således för en längre period än regeringen nu föreslår och

bör göras permanent. Vi har därför valt att inte lämna någon reservation. Vi kommer i stället att noga följa det fortsatta arbetet med frågorna och återkomma med förslag om det finns skäl för det.

Vidare ställer vi oss bakom förslaget i regeringens proposition 2021/22:258 extra ändringsbudget för 2022 – Åtgärder i samband med rekapitalisering av SAS AB. Däremot finner vi det i sammanhanget lämpligt att återigen påminna om att regeringen sedan 2009 har riksdagens bemyndigande om att vid lämplig tidpunkt minska ägandet i SAS.

Vår principiella inställning är ju som bekant att staten inte ska äga flygbolag. Detta är också någonting som den socialdemokratiska regeringen har ställt sig bakom. Den dåvarande näringsministern Mikael Damberg (S) sa både 2016 och 2018 att han inte ansåg att staten ska vara en långsiktig ägare av SAS och att staten ska sälja hela sitt aktieinnehav i bolaget.

I en skriftlig fråga 2019 ställde Mattias Bäckström Johansson (SD) frågan till statsrådet Ibrahim Baylan (S) om han hade någon uppfattning om ungefär när en försäljning kunde tänkas ske. Frågan ställdes mot bakgrund av att den norska staten under sommaren 2018 sålde hela sitt innehav i SAS AB. Svaret från statsrådet Baylan var mycket kort och gick ut på att staten ville vara en ansvarsfull ägare och att en avyttring skulle ske när det bedöms lämpligt med hänsyn till bl.a. rådande marknadsförutsättningar.

Mot bakgrund av att SAS-aktien stod i ca 5 kronor sommaren 2018 mot 58 öre sommaren 2022 kan man kanske tycka att rätt tid helt enkelt var då. Den socialdemokratiska regeringens senfärdighet med att få till en försäljning av aktierna har nu i stället har visat sig vara till skada för de svenska skattebetalarna.

Vi vill nu inskräpa vikten av att regeringen, som företrädare för storägaren staten, växlar upp arbetet med att finna en ny långsiktig ägare till statens aktieandel i SAS AB. Detta är viktigt, framför allt för att de svenska skattebetalarna ska kunna få ett avslut på sitt förlusttyngda äventyr i SAS, men också så att bolaget kan få stabila och marknadsanpassade förutsättningar att ta sig ur den kris som bolaget alltfjämt befinner sig i.

4. Extra ändringsbudgetar för 2022 – Stöd till jordbruket och fiskerinäringen, kompensation för höga energipriser samt rekapitalisering av SAS AB (C)

Martin Ådahl (C) anför:

Det är viktigt att bostadsbeståndet i Sverige växer och är differentierat. Centerpartiet har i många sammanhang presenterat en omfattande politik för hur byggandet kan öka och utnyttjandet av det befintliga beståndet förbättras, utan användandet av stora, kostsamma statliga subventioner såsom investeringsstödet. Byggsubventioner har främst har till effekt att stärka byggbolagens marginaler, inte billigare bostäder. Därför är det bra att riksdagen beslutat att stoppa beviljandet av nya investeringsstöd, något vi också föreslog i vår egen budgetmotion för 2022.

Däremot måste staten garantera att avtal som ingåtts upprätthålls och att ansökningar som inkommit före det nya regelverket kommit på plats behandlas korrekt. Detta var också anledningen till att riksdagen redan i höstas beslutade att avsätta medel för stödet under innevarande år, trots avskaffandet. När det nu uppdragats att ytterligare medel behövs för att investeringsstödet ska kunna avskaffas på ett korrekt sätt, och Boverket själva efterfrågar förstärkta anslag, bör det höras. Dock bör det påpekas att investeringsstödet uppenbarligen utformats på ett felaktigt sätt, som inte möjliggör kostnadskontroll över tid och skapar en orimlig situation för den berörda myndigheten Boverket, och att det bör uppmärksammas i lagstiftningsprocessen om liknande former av stöd läggs fram igen i framtiden.

Därför anser Centerpartiet att ytterligare medel till Boverket bör tillföras, så att myndigheten får möjlighet att fullfölja sina åtaganden.

5. Extra ändringsbudgetar för 2022 – Stöd till jordbruket och fiskerinäringen, kompensation för höga energipriser samt rekapitalisering av SAS AB (V)

Ali Esbati (V) anför:

Vänsterpartiet anser att statligt ägande kan bidra till att utveckla och förbättra de sektorer företagen verkar inom och samtidigt se till att det finns grundläggande samhällsviktig service. Detta gäller inte minst inom transportsektorn. Staten bör spela en aktiv och konstruktiv roll i företag den äger delar av. SAS har som bolag under en längre tid agerat i skarp konflikt med viktiga fackliga intressen, och samtidigt inte gjort tillräckligt för att möta klimatkrisen – detta under samma period som staten har tillskjutit stora resurser. Att vända denna utveckling skulle kräva betydande insatser. För detta finns det idag till synes varken intresse eller förutsättningar. Om staten inte klarar av att vara en konstruktiv ägare bör detta kunna föranleda en översyn av formerna och omfattningen av ägandet. I det läge som uppstått, vore alternativet nya, stora ägartillskott från den svenska staten, utan några utsikter till motsvarande påverkan i den riktning vi nämner ovan och som skulle ligga den svenska statens långsiktiga intressen. Vi ställer oss därför bakom propositionen.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Proposition 2021/22:252

Proposition 2021/22:252 Extra ändringsbudget för 2022 – Stöd till jordbruket och fiskerinäringen samt kompensation för höga energipriser:

1. Riksdagen antar förslaget till lag om kompensation för höga drivmedelskostnader (avsnitt 2 och 4).
2. Riksdagen godkänner den föreslagna användningen av anslaget 14:3 Särskilda insatser inom folkbildningen inom utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid (avsnitt 6.2).
3. Riksdagen godkänner den föreslagna användningen av anslaget 1:12 Transportstyrelsen inom utgiftsområde 22 Kommunikationer (avsnitt 6.2).
4. Riksdagen godkänner den föreslagna användningen av anslaget 1:12 Stödåtgärder för fiske och vattenbruk inom utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel (avsnitt 6.2).
5. Riksdagen godkänner den föreslagna användningen av anslaget 1:17 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur inom utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel (avsnitt 6.2).
6. Riksdagen godkänner den föreslagna användningen av anslaget 1:18 Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur inom utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel (avsnitt 6.2).
7. Riksdagen godkänner ändrad beräkning av inkomster i statens budget för 2022 (avsnitt 6.1 tabell 6.1).
8. Riksdagen godkänner ändrade ramar för utgiftsområden och anvisar ändrade och nya anslag enligt tabell 1.1.

Följdmotionerna

2021/22:4762 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V):

1. Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om kompensation för höga drivmedelskostnader.
2. Riksdagen avslår regeringens förslag till ändrat ändamål för anslaget 1:12 inom utgiftsområde 22 Kommunikationer.
3. Riksdagen godkänner ändrade ramar för utgiftsområden och anvisar ändrade anslag enligt regeringens förslag med de ändringar som framgår av tabell 1 i motionen.

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i utformningen av stödet till jordbruket, inom ramen för utgiftsområde 23 anslagen 1:17 och 1:18, bör säkerställa att det gynnar hållbara jordbruk, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i utformningen av stödet till yrkesfisket, inom ramen för utgiftsområde 23 anslag 1:12, bör säkerställa att det gynnar det hållbara lokala och regionala fisket, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:4763 av Oscar Sjöstedt m.fl. (SD):

1. Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om kompensation för höga drivmedelskostnader.
2. Riksdagen avslår regeringens förslag till ändrat ändamål för anslaget 1:12 inom utgiftsområde 22 Kommunikationer.
3. Riksdagen godkänner ändrade ramar för utgiftsområdet och anvisar ändrade anslag enligt regeringens förslag med de ändringar som framgår av tabell 1 i motionen.

2021/22:4764 av Mats Persson m.fl. (L):

1. Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om kompensation för höga drivmedelskostnader.
2. Riksdagen avslår regeringens förslag till ändrat ändamål för anslaget 1:12 inom utgiftsområde 22 Kommunikationer.
3. Riksdagen godkänner ändrade ramar för utgiftsområdet och anvisar ändrade anslag enligt regeringens förslag med de ändringar som framgår av tabell 1 i motionen.

2021/22:4765 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M):

1. Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om kompensation för höga drivmedelskostnader.
2. Riksdagen avslår regeringens förslag till ändrat ändamål för anslaget 1:12 inom utgiftsområde 22 Kommunikationer.
3. Riksdagen godkänner ändrade ramar för utgiftsområdet och anvisar ändrade anslag enligt regeringens förslag med de ändringar som framgår av tabell 1 i motionen.

2021/22:4766 av Jakob Forssmed m.fl. (KD):

1. Riksdagen avslår regeringens förslag i avsnitt 4 i propositionen om en drivmedelskompensation.
2. Riksdagen avslår regeringens förslag till ändrat ändamål för anslaget 1:12 inom utgiftsområde 22 Kommunikationer.

3. Riksdagen godkänner ändrade ramar för utgiftsområdet och anvisar ändrade anslag enligt regeringens förslag med de ändringar som framgår av tabell 1 i motionen.

2021/22:4767 av Janine Alm Ericson (MP):

1. Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om kompensation för höga drivmedelskostnader.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stödet till jordbruket bör inkludera vallstöd och för att nå de mindre lantbrukarna ska även jordbruk med mindre än tre djurenheter inkluderas i stödet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att djurstödet ska delas ut som två olika nivåer, en högre nivå för djur som betar, bökar eller pickar utomhus under betesperioden, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU-medlen från krisreserven bör gynna ekologiska brukningsmetoder och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stödet till fisket bör gynna det kustnära fisket och tillkännager detta för regeringen.

Proposition 2021/22:258

Proposition 2021/22:258 Extra ändringsbudget för 2022 – Åtgärder i samband med rekapitalisering av SAS AB:

1. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2022 för statens räkning, helt eller delvis, konvertera svenska statens fordringar enligt befintliga hybridinstrument i SAS AB (publ), som uppgår till ett belopp om 2 500 000 000 kronor plus upplupen ränta, till nya aktier i SAS AB (publ) (avsnitt 4.1).
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2022 för anslaget 1:17 Kapitalinsatser i statligt ägda företag inom utgiftsområde 24 Näringsliv för statens räkning, helt eller delvis, konvertera svenska statens utestående lånefordringar på konsortiet Scandinavian Airlines System Denmark–Norway–Sweden, som uppgår till ett belopp om 1 500 000 000 kronor, till nya aktier i SAS AB (publ) (avsnitt 4.1).
3. Riksdagen bemyndigar regeringen att vidta de åtgärder i övrigt som behövs för att genomföra konverteringar enligt punkterna 1 och 2 (avsnitt 4.1).
4. Riksdagen godkänner ändrad ram för utgiftsområde 24 Näringsliv och anvisar ändrat anslag enligt tabell 1.1.

Följdmotionen

2021/22:4770 av Janine Alm Ericson och Lorentz Tovatt (båda MP):

1. Riksdagen avslår det som anförs i proposition 2021/22:258 om åtgärder i samband med rekapitalisering av SAS AB.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen så snart som möjligt ska avveckla sitt ägande i SAS AB och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens och motionärernas förslag till ändrade ramar för utgiftsområden och ändrade och nya anslag 2022

Proposition 2021/22:252

Tusental kronor

Utgiftsområde/Anslag	Beslutad Förändring			Avvikelse	Avvikelse	Avvikelse	Avvikelse	Avvikelse
	ram/anvisat anslag	av ram/ anslag	Ny ram/Ny anslagnivå	mot regeringen (M)	mot regeringen (SD)	mot regeringen (V)	mot regeringen (KD)	mot regeringen (L)
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	20 049 593	50 000	20 099 593					
14:3 Särskilda insatser inom folkbildningen	60 000	50 000	110 000					
21 Energi	11 674 924	550 000	12 224 924					
1:12 Kompensation för höga elpriser	8 420 000	550 000	8 970 000					
22 Kommunikationer	77 091 052	4 217 000	81 308 052	-4 217 000	-4 217 000	-4 217 000	-4 217 000	-4 217 000
1:12 Transportstyrelsen	2 367 233	17 000	2 384 233	-17 000	-17 000	-17 000	-17 000	-17 000
1:20 Drivmedelskompensation	0	4 200 000	4 200 000	-4 200 000	-4 200 000	-4 200 000	-4 200 000	-4 200 000
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	21 644 754	1 770 000	23 414 754					
1:12 Stödåtgärder för fiske och vattenbruk	36 200	40 000	76 200					
1:17 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	3 783 297	1 635 671	5 418 968					
1:18 Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	4 088 310	94 329	4 182 639					
Summa anslagsförändring på ändringsbudget		6 587 000		-4 217 000	-4 217 000	-4 217 000	-4 217 000	-4 217 000

Proposition 2021/22:258

Tusental kronor

Utgiftsområde/Anslag		Beslutad ram/anvisat anslag	Förändring av ram/ anslag	Ny ram/Ny anslagnivå
24	Näringsliv	14 248 901	1 500 000	15 748 901
1:17	Kapitalinsatser i statligt ägda företag	1 000	1 500 000	1 501 000
Summa anslagsförändring på ändringsbudget		1 500 000		

BILAGA 3

Regeringens förslag till ändrad inkomstberäkning 2022

Proposition 2021/22:252

Tusental kronor

Inkomsttitel		Godkänd		Bruttoeffekt av
		beräkning	Ny beräkning	åtgärd på
				inkomstsidan
6111	Gårdsstöd m.m.	6 897 000	6 991 329	94 329

BILAGA 4

Utskottets förslag till ändrade ramar för utgiftsområden och ändrade anslag för 2022

I tabellen nedan redovisas förslagen till ändrade ramar och ändrade anslag för 2022 som lämnas i propositionerna 2021/22:252 och 2021/22:258 med de ändringar som följer av utskottets ställningstagande till förslaget om drivmedelskompensation. Därtill ingår de ändringar som följer av utskottets initiativ om medel till investeringsstöd och energieffektivisering i flerbostadshus m.m.

Tusental kronor

Utgiftsområde/Anslag		Beslutad ram/anvisat anslag	Förändring av ram/ anslag	Ny ram/Ny anslagnivå
17	Kultur, medier, trossamfund och fritid	20 049 593	50 000	20 099 593
14:3	Särskilda insatser inom folkbildningen	60 000	50 000	110 000
18	Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	5 771 334	4 291 000	10 062 334
1:7	Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer	309 000	1 177 000	1 486 000
1:8	Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande	4 050 000	3 114 000	7 164 000
21	Energi	11 674 924	550 000	12 224 924
1:12	Kompensation för höga elpriser	8 420 000	550 000	8 970 000
23	Areella näringar, landsbygd och livsmedel	21 664 754	1 770 000	23 414 754
1:12	Stödåtgärder för fiske och vattenbruk	36 200	40 000	76 200
1:17	Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	3 783 297	1 635 671	5 418 968
1:18	Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	4 088 310	94 329	4 182 639
24	Näringsliv	14 248 901	1 500 000	15 748 901
1:17	Kapitalinsatser i statligt ägda företag	1 000	1 500 000	1 501 000
Summa anslagsförändring på ändringsbudget			8 161 000	

BILAGA 5

Reservanternas (S) förslag till ändrade ramar för utgiftsområden och ändrade och nya anslag för 2022

Tusental kronor

Utgiftsområde/Anslag		Beslutad ram/anvisat anslag	Förändring av ram/ anslag	Ny ram/Ny anslagnivå
17	Kultur, medier, trossamfund och fritid	20 049 593	50 000	20 099 593
14:3	Särskilda insatser inom folkbildningen	60 000	50 000	110 000
18	Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	5 771 334	4 291 000	10 062 334
1:7	Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer	309 000	1 177 000	1 486 000
1:8	Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande	4 050 000	3 114 000	7 164 000
21	Energi	11 674 924	550 000	12 224 924
1:12	Kompensation för höga elpriser	8 420 000	550 000	8 970 000
22	Kommunikationer	77 091 052	4 217 000	81 308 052
1:12	Transportstyrelsen	2 367 233	17 000	2 384 233
1:20	Drivmedelskompensation	0	4 200 000	4 200 000
23	Areella näringar, landsbygd och livsmedel	21 664 754	1 770 000	23 414 754
1:12	Stödåtgärder för fiske och vattenbruk	36 200	40 000	76 200
1:17	Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	3 783 297	1 635 671	5 418 968
1:18	Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	4 088 310	94 329	4 182 639
24	Näringsliv	14 248 901	1 500 000	15 748 901
1:17	Kapitalinsatser i statligt ägda företag	1 000	1 500 000	1 501 000
Summa anslagsförändring på ändringsbudget			12 378 000	

BILAGA 6

Reservantens (MP) förslag till ändrade ramar för utgiftsområden och ändrade anslag för 2022

Tusental kronor

		Beslutad	Förändring	
Utgiftsområde/Anslag		ram/anvisat	av ram/	Ny ram/Ny
		anslag	anslag	anslagnivå
17	Kultur, medier, trossamfund och fritid	20 049 593	50 000	20 099 593
14:3	Särskilda insatser inom folkbildningen	60 000	50 000	110 000
18	Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	5 771 334	4 291 000	10 062 334
1:7	Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer	309 000	1 177 000	1 486 000
1:8	Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande	4 050 000	3 114 000	7 164 000
21	Energi	11 674 924	550 000	12 224 924
1:12	Kompensation för höga elpriser	8 420 000	550 000	8 970 000
23	Areella näringar, landsbygd och livsmedel	21 664 754	1 770 000	23 414 754
1:12	Stödåtgärder för fiske och vattenbruk	36 200	40 000	76 200
1:17	Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	3 783 297	1 635 671	5 418 968
1:18	Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	4 088 310	94 329	4 182 639
Summa anslagsförändring på ändringsbudget			6 661 000	

BILAGA 7

Regeringens lagförslag

Regeringens lagförslag i proposition 2021/22:252

Förslag till lag om kompensation för höga drivmedelskostnader

Härigenom föreskrivs följande.

Innebörden av ordet personbil

1 § I denna lag avses med personbil detsamma som personbil klass I i 2 § lagen (2001:559) om vägtrafikdefinitioner.

Rätt till ersättning

2 § En fysisk person har rätt till ersättning enligt denna lag, om personen vid tidpunkten för beslutet om ersättningen är antecknad i vägtrafikregistret som ägare till en personbil den 28 februari 2022.

Det som sägs om ägaren i första stycket ska i stället tillämpas på innehavaren, när det är fråga om en personbil som innehas

1. på grund av kreditköp med förbehåll om återtaganderätt, eller
2. med nyttjanderätt för en bestämd tid om minst ett år.

Det som sägs om ägaren och innehavaren i första och andra styckena ska i stället tillämpas på en förmyndare för en sådan person, om förmyndaren registrerats i vägtrafikregistret, när det är fråga om en personbil som ägs eller innehas av en person som inte har fyllt 18 år och som inte har förarbehörighet för personbil.

3 § Ersättning lämnas endast för en personbil per person.

Ersättning lämnas inte om det framgår av vägtrafikregistret att personbilen den 28 februari 2022 var

1. avställd,
2. belagd med användningsförbud eller körförbud, eller
3. registrerad för användning i yrkesmässig trafik, i taxitrafik eller i en uthyrningsrörelse eller trafikskola.

Ersättningens storlek

4 § Ersättning lämnas med 1 000 kronor per person.

Ersättning lämnas med ytterligare 500 kronor om den ersättningsberättigade vid tidpunkten för beslutet om ersättningen enligt vägtrafikregistret hade sin adress den 28 februari 2022 i någon av de kommuner som anges i bilagan till denna lag.

5 § Ersättning enligt denna lag ska inte tas upp till beskattning enligt inkomstskattelagen (1999:1229).

Beslut och utbetalning

6 § Den myndighet som regeringen bestämmer prövar frågor om och betalar ut ersättning enligt denna lag.

Överklagande

7 § Beslut enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

1. Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2022.
2. Lagen upphör att gälla vid utgången av december 2022.
3. Den upphävda lagen gäller dock fortfarande för mål och ärenden som har inletts före utgången av december 2022.

Bilaga

Norrbottnens län: Arjeplogs, Arvidsjaur, Bodens, Gällivare, Haparanda, Jokkmokks, Kalix, Kiruna, Luleå, Pajala, Piteå, Älvsbyns, Överkalix och Övertorneå kommuner.

Västerbottnens län: Bjuholms, Dorotea, Lycksele, Malå, Nordmalings, Norsjö, Robertsfors, Skellefteå, Sorsele, Storumans, Umeå, Vilhelmina, Vindelns, Vännäs och Åsele kommuner.

Västernorrlands län: Härnösands, Kramfors, Sollefteå, Sundsvalls, Timrå, Ånge och Örnsköldsviks kommuner.

Jämtlands län: Bergs, Bräcke, Härjedalens, Krokoms, Ragunda, Strömsunds, Åre och Östersunds kommuner.

Gävleborgs län: Bollnäs, Hofors, Hudiksvalls, Ljusdals, Nordanstigs, Ockelbo, Ovanåkers, Sandvikens och Söderhamns kommuner.

Dalarnas län: Avesta, Borlänge, Falu, Gagnefs, Hedemora, Leksands, Ludvika, Malung-Sälens, Mora, Orsa, Rättviks, Smedjebackens, Sätters, Vansbro och Älvdalens kommuner.

Värmlands län: Arvika, Eda, Filipstads, Hagfors, Munkfors, Storfors, Sunne, Säffle, Torsby och Årjängs kommuner.

Västmanlands län: Fagersta, Norbergs och Skinnskattebergs kommuner.

Örebro län: Hallsbergs, Hällefors, Laxå, Lindesbergs och Ljusnarsbergs kommuner.

Södermanlands län: Flens, Katrineholms och Vingåkers kommuner.

Östergötlands län: Boxholms, Finspångs, Kinda, Motala, Valdemarsviks, Ydre, Åtvidabergs och Ödeshögs kommuner.

Jönköpings län: Aneby, Nässjö och Tranås kommuner.

Västra Götalands län: Bengtsfors, Dals-Eds, Färgelanda, Gullspångs, Karlsborgs, Melleruds, Tibro, Töreboda och Åmåls kommuner.

Gotlands län: Gotlands kommun.

Kalmar län: Emmaboda, Hultsfreds, Högsby, Oskarshamns, Torsås och Västerviks kommuner.

Kronobergs län: Lessebo, Markaryds och Uppvidinge kommuner.

Blekinge län: Karlshamns, Olofströms och Ronneby kommuner.

Skåne län: Bromölla, Hässleholms, Osby, Perstorps och Östra Göinge kommuner.